

Scenario's en draaiknoppen ter dekking van initieel financieel beeld (Sociaal/economisch domein, inclusief Wijken en Burgerzaken)

Leeswijzer wijzigingen d.d. 07-05-2026

Op verzoek van de onderhandelaars zijn in dit document een aantal nadere toelichtingen opgenomen op de scenario's zoals eerder opgenomen in het aan de onderhandelaars verstrekte document 'handelingskader'. De wijzigingen hebben betrekking op de inleiding, het scenario Wonen Eerst, het scenario 'Vernieuwd zorg- en welzijnslandschap' en het scenario 'ICT- en procesoptimalisatie'. De wijzigingen ten opzichte van het handelingskader zijn geel gemarkeerd.

Uitvoering van de scenario's leidt t.o.v. ongewijzigd beleid in de komende vier jaar tot een cumulatieve besparing van € 58,7 miljoen [zie pagina 2]. Tijdens het gesprek is gevraagd om aanvullende bezuinigingsopties in beeld te brengen. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is nadere duiding en context nodig. Wij zijn nog in afwachting van beantwoording van onze vraag hierover.

Inleiding

Hieronder is het startbeeld weergegeven van het financiële tekort zoals dat zichtbaar is geworden in het financiële beeld (peildatum: 18 maart 2026) voor het sociaal/economische domein, inclusief Wijken en Burgerzaken.

Per categorie (bedragen in euro's; een plus is een nadeel, een min is een voordeel):

Categorie	2027	2028	2029	2030
1. Autonome ontwikkelingen	-552.876	-337.717	-215.351	9.350
2. Onvermijdelijke ontwikkelingen	1.778.023	1.560.523	343.023	343.023
3. Aangenomen moties Begroting	705.000	705.000	705.000	705.000
4. Knelpunten in lopend beleid	14.332.969	18.772.208	15.595.511	16.791.585
5. Voorstellen met dekking	-	-	-	-
Totaal	16.263.115	20.700.013	16.428.182	17.848.957

Na verwerking van de hieronder beschreven draaiknoppen en scenario's ontstaat het volgende beeld:

	2027	2028	2029	2030
⊕ 1. Autonome ontwikkelingen	-552.876	-337.717	-215.351	9.350
⊕ 2. Onvermijdelijke ontwikkelingen	1.778.023	1.560.523	343.023	343.023
⊕ 3. Aangenomen moties Begroting	705.000	705.000	705.000	705.000
⊕ 4. Knelpunten in lopend beleid	2.587.922	3.896.422	1.010.546	-784.454
⊕ 5. Voorstellen met dekking	-	-	-	-
Totaal	4.518.069	5.824.227	1.843.217	272.918

Zoals af te leiden uit de voorgaande tabellen is het mogelijk om met draaiknoppen en scenario's voor categorie 4 en 5 te komen tot een (bijna) dekkende begroting voor 2030. We verwachten vanaf 2031 een voordeel op de begroting. Voor de jaren 2027 tot en met 2029 is het initiële tekort grotendeels teruggebracht, echter niet tot 0. Dit komt omdat de betreffende posten op korte termijn lastig zijn te beïnvloeden. Als financiering uitblijft leidt dit tot doorlooptijden boven de wettelijke termijn. In die zin zijn deze posten in de eerste jaarschijven onvermijdelijk.

In dit document hanteren we dezelfde financiële uitgangspunten als het informatiedossier (zie ook de paragraaf nominaal in dat document). Risico daarbij is dat een groot deel van de indexeringen in het sociaal domein contractueel zijn bepaald en de inflatie en loonontwikkeling volgen. Het gemeentefonds volgt het BBP. Als het BBP lager uitvalt dan de inflatie leidt dit tot onvermijdelijke knelpunten in het sociaal domein.

Besparingen

In onderstaande tabel is te zien hoeveel er met deze scenario's en draaiknoppen in totaal aan besparingen wordt voorgesteld in het sociaaleconomisch domein.

Met 'beeld bij ongewijzigd beleid' wordt bedoeld: tot welk bedrag tellen de knelpunten uit het lopende beleid op bij gelijkblijvend beleid. Dit bedrag wordt afgezet tegen het beeld dat ontstaat bij het doorvoeren van de beschreven scenario's en draaiknoppen.

Het saldo daarvan wordt weergegeven onder 'door te voeren besparingen'. Deze lopen op tot ruim € 17,5 miljoen structureel vanaf 2030.

	2027	2028	2029	2030
Beeld bij ongewijzigd beleid	14.332.969	18.772.208	15.595.511	16.791.585
Beeld bij doorvoeren scenario's	2.587.922	3.896.422	1.010.546	-784.454
Door te voeren besparingen	11.745.047	14.875.786	14.584.965	17.576.039

Voor de komende vier jaarschijven tellen de door te voeren besparingen cumulatief op tot ruim € 58,7 miljoen:

	2027	2028	2029	2030
Beeld bij ongewijzigd beleid	14.332.969	33.105.177	48.700.688	65.492.273
Beeld bij doorvoeren scenario's	2.587.922	6.484.344	7.494.890	6.710.436
Door te voeren besparingen cumulatief	11.745.047	26.620.833	41.205.798	58.781.837

Gezien de staat van het financiële beeld zijn scherpe keuzes onvermijdelijk. Binnen de genoemde draaiknoppen kunnen zowel inhoudelijk als financieel benodigde keuzes worden gemaakt. Scenario's zijn beschreven in een samenhangend geheel met een interne afhankelijkheid. We raden daarom af om binnen scenario's deelkeuzes te maken.

Een financieel beeld is niet statisch. Zowel de lasten als baten kunnen in de praktijk afwijken. Hierbij is bijvoorbeeld te denken aan de effecten van ontwikkelingen in het rijksbeleid en autonome groei.

Scenario Burgerparticipatie

1a Betrokken begrotingsprogramma's

00 Bestuur en dienstverlening, overige begrotingsprogramma's

2. Omschrijving scenario

Burgerparticipatie is een belangrijk instrument dat de afgelopen collegeperiode is ontwikkeld. We hebben hierop in Arnhem (o.a. met de burgerberaden) breder ingezet dan alleen onze wettelijke taak. Hiervoor zijn destijds incidentele middelen ter beschikking gesteld. Deze incidentele middelen lopen af. Om de kosten structureel te dekken is het voorstel om zowel directe als indirecte kosten voor een participatietraject geheel te laten dekken door het programma of majeure opgave dat gebruik maakt van het participatietraject. Deze wijze van interne financiering passen we binnen de gemeente Arnhem toe, zoals bijvoorbeeld bij de inzet van programma- en interimmanagement (PIM). Het betreffen immers kosten die gemaakt worden binnen dit programma ten faveure van andere programma's/majeure opgaven. Op dit moment worden enkel directe kosten doorbelast aan de inhoudelijke opgave.

Mocht dit in de praktijk niet voldoende zijn dan moeten er keuzes gemaakt worden in het basisniveau van burgerparticipatie in het algemeen en de inzet van burgerberaden in het bijzonder. We verwijzen hierbij ook naar de toelichting bij het punt Burgerparticipatie en burgerberaden - capaciteit en uitvoering in het Informatiedossier.

Het scenario is in te voeren per 1-1-2027.

In dit scenario wordt voorgesteld om met een kleine reserve om de overgangskosten begin 2027 te bekostigen en om fluctuaties in de vraag op te vangen. Hiermee wordt een minimale capaciteit behouden bij een (tijdelijk) mindere vraag.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Burgerparticipatie burgerberaden	150.000	150.000	150.000	150.000
Burgerparticipatie capaciteit	153.340	153.340	153.340	153.340
Burgerparticipatie uitvoering	250.000	-	-	-
Toevoeging aan BR Burgerberaden	75.000			
Scenario Burgerparticipatie	-553.340	-303.340	-303.340	-303.340
Totaal	75.000	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Door deze andere wijze van bekostiging kan de burgerparticipatie worden gecontinueerd. Dit is positief voor de betrokkenheid van onze inwoners bij de democratie en geeft ons als organisatie zeer waardevolle input over nieuw of bestaand beleid. Dit betekent wel dat dekking – nog meer dan nu het geval is – binnen het beleidsveld waar de burgerparticipatie

moet worden plaatsvinden. Hiermee kan binnen het beleidsveld de meerwaarde van een participatietraject worden afgewogen tegenover andere activiteiten.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Risico kan zijn dat er het ene jaar meer gebruik van wordt gemaakt dan in het andere jaar. Er zal daarom in de praktijk een overgangsbudget nodig zijn voor het eerste half jaar van 2027 om de lopende kosten te dekken. Het risico bestaat ook dat er geen dekking gevonden kan worden binnen het beleidsveld waar burgerparticipatie moet plaatsvinden. Dit betekent dat er binnen het beleidsveld moet worden geprioriteerd in activiteiten en middelen.

Dit kan betekenen dat niet kan worden voldaan aan de eisen die de Arnhemse participatieverordening stelt aan burgerparticipatie. Gevolg kan zijn dat de verordening moet worden versoerd tot het wettelijk minimum. In het uiterste geval kan dit betekenen dat we ook niet aan het wettelijk minimum voor burgerparticipatie kunnen voldoen.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Het effect op de majeure opgaven zal zijn dat daar waar benodigd of gewenst de majeure opgaven de kosten voor burgerparticipatie zelf dienen te dragen. En dat er geen duidelijke richtlijn, ondersteuning is gemeentebreed.

Draaiknop Evenementenbeleid

1a Betrokken begrotingsprogramma's

03 Economie

2. Omschrijving draaiknop

Arnhem is een vitale stad. Dat blijkt onder andere door een aantal (grote) evenementen dat we in de stad organiseren en (mede)financieren. Voor een tweetal concrete evenementen ontbreekt op dit moment de financiering. Een logische keuze hierbij zou zijn om binnen de structurele evenementenbudgetten keuzes te maken in financiering. Op basis van de maatschappelijke taken en impact kan afgewogen worden waar de middelen het beste aan kunnen worden besteed en/of waarvoor ruimte wordt gemaakt door andere evenementen niet of minder te bekostigen.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
800 jaar Arnhem	428.571	428.571	428.571	428.571
Vuurwerkshow	150.000	150.000	150.000	150.000
Draaiknop Evenementenbeleid	-578.571	-578.571	-578.571	-578.571
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Keuzes maken in evenementen zal direct zichtbaar zijn in de stad.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Evenementen hebben een directe (grote) zichtbaarheid. Het maken van keuzes hierin daardoor ook. Daarom is het van belang om gerichte keuzes te maken om het maatschappelijke effect te beperken.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Geen

Draaiknop Economie

1a Betrokken begrotingsprogramma's

03 Economie

2. Omschrijving draaiknop

De afgelopen jaren zijn een aantal initiatieven incidenteel gefinancierd. Het betreft hier het versterken van de arbeidsmarkt en het versterken van ondernemersdienstverlening. De draaiknop hierbij is om keuzes te maken binnen de structurele budgetten voor economie. Op basis van de maatschappelijke taken en impact kan afgewogen worden waar de middelen het beste aan kunnen worden besteed en/of waarvoor ruimte wordt gemaakt door andere zaken niet of minder te bekostigen.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Arbeidsmarktbeleid	250.000	250.000	250.000	250.000
Ondernemersdienstverlening	200.000	200.000	200.000	200.000
Draaiknop Economie	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Het begrotingsprogramma Economie is financieel gezien relatief klein. Dat maakt de impact van het anders inzetten van budgetten daardoor relatief groot.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Er zal goed gekeken moeten worden of de dienstverlening richting ondernemers voldoende op orde blijft en/of onze arbeidsmarktregio voldoende aantrekkelijk blijft. Omdat de totale begroting voor economie relatief beperkt is vraagt dit scenario om scherpe keuzes.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Arnhem heeft relatief veel inwoners die gebruik van de bijstand. Meer mensen aan het werk helpen helpt ondernemers met het oplossen van problemen door een krimpende arbeidsmarkt. Vooral voor de energietransitie is de opgave groot waardoor dit als ene van de focussectoren is benoemd en betekent voor het programma sociaal domein een directe (uitkering) en indirecte (kosten ondersteuning en zorg) kostenverlaging.

Draaiknop Cultuur

1a Betrokken begrotingsprogramma's

05 Cultuur

2. Omschrijving draaiknop

Binnen het programma Cultuur zijn de afgelopen jaren een aantal zaken incidenteel bekostigd. Hier zijn keuzes in te maken. Zo zijn er een aantal initiatieven zoals gratis cultuur voor jongeren en gratis zaterdag museum Arnhem die nog niet zijn afgerond waardoor het maatschappelijke effect op dit moment nog onvoldoende duidelijk is. De draaiknop hierbij is om de evaluaties af te wachten alvorens binnen het begrotingsprogramma cultuur keuzes te maken in het wel/niet doorzetten.

Verder hebben we als Arnhem de afgelopen jaren een aantal moties ondersteund met incidentele middelen. Draaiknop hierbij is hiervoor een brede afweging te maken binnen de bestaande structurele middelen. Tot slot hebben we als Arnhem de afgelopen jaren een aantal initiatieven tijdelijk bovenwettelijk ondersteund in afwachting van nieuw rijksmiddelen voor de betreffende organisaties. Deze middelen lopen af. Een deel van de capaciteit is incidenteel gefinancierd. Het uitvoeren van de vastgestelde Uitgangspuntennota Cultuurbeleid 2025 – 2028 vraagt om voortzetting van deze capaciteit. De draaiknop hierbij is om keuzes te maken binnen de Uitgangspuntennota in ambities en/of fasering om hierbij beleids capaciteit vrij te spelen.

De draaiknoppen zijn in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Aflopende rijksbijdrage voor cultuureducatie met Kwaliteit			140.000	140.000
Beleids capaciteit Cultuur	134.134	134.134	134.134	134.134
Betaalbare ruimte voor cultuurparticipatie		200.000	200.000	200.000
Gratis cultuur voor jongeren (ART)	200.000	200.000	200.000	200.000
Gratis zaterdag Museum Arnhem	200.000	200.000	200.000	200.000
Incourante m2 Rozet				
Ondersteuning middensegment podiumkunsten			275.000	275.000
Street Art - Buitenkunst Arnhem		70.000	70.000	70.000
Draaiknop Cultuur	-534.134	-804.134	-1.219.134	-1.219.134
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Het maatschappelijk effect is nog niet goed in te schatten omdat een aantal evaluaties nog niet zijn afgerond.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Het risico is dat we minder van onze gewenste effecten vanuit de Uitgangspuntennota Cultuurbeleid kunnen waarmaken.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Er is naar verwachting geen direct effect op de majeure opgaven.

Scenario Wonen Eerst

1a Betrokken begrotingsprogramma's

07 Zorg, 08 Welzijn en inclusie, 12 Wonen en leefomgeving

2. Omschrijving scenario

Met Wonen Eerst zetten we vol in op het voorkomen van (tijdelijke) dakloosheid. Aan de kant van Wonen gaan we dit doen door zowel het huidige woningaanbod beter te benutten, als met gerichte interventies passend woningaanbod voor doelgroepen te vergroten. Dit doen we altijd in combinatie met de juiste ambulante ondersteuning en zorg. Door vol in te zetten op Wonen Eerst kunnen we de instroom op zwaardere voorzieningen met verblijf (zoals bijvoorbeeld Beschermd Wonen, Jeugdzorg met Verblijf, Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang) voor een grote doelgroep binnen Arnhem zoveel mogelijk voorkomen. Naast Wonen Eerst blijven we daarnaast ook verder inzetten op het bereiken van doelgroepen met onbegrepen gedrag en leefbaarheid in de omgeving van betrokken woningen.

Door vol in te zetten op Wonen Eerst zijn we in staat om de instroom af te remmen en daarmee hebben we op termijn minder plekken nodig. Onze eerste ambitie daarbij is om de extra plekken met verblijf die we vanaf 2026 aan het opschalen zijn - vanwege de nu nog hogere instroom - weer af te bouwen vanaf 2029. Financieel heeft dat een groot effect omdat extra plekken voor Maatschappelijke opvang vaak tijdelijk opgevangen worden met (dure) hotelkamers.

Het scenario is gefaseerd in te voeren per 1-1-2027. Het daadwerkelijke effect op het kunnen afbouwen van de plekken wordt verwacht vanaf 2029.

Bij het niet inzetten op Wonen Eerst en de bijbehorende vroegsignalering zullen naar verwachting de extra gecreëerde plekken die incidenteel zijn toegekend voor de periode 2026-2029 vanaf 2030 structureel doorgezet moeten worden. We kiezen er in dit scenario voor om rekening te houden met een trapsgewijze afbouw van de eerder extra gecreëerde opvangplekken. Dat betekent dat we in 2030 nog niet alle extra plekken laten vrijvallen, maar in de (nog niet zichtbare) jaarschijf 2031 wel.

Hiermee worden vanaf 2029 deze extra plekken stapsgewijs vervangen door Wonen Eerst. In de tabel zijn dit de regels 'Behouden basisniveau Maatschappelijke opvang' tot en met 'Uitbreiding opvangplekken Moviera'.

3. Financiële effecten

Investerings (structureel)

<i>Investerings</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Woonruimteverdeling	1.359.800	1.359.800	1.359.800	1.359.800
Vergroten aanbod voor aandachtsgroepen	670.700	670.700	670.700	670.700

Het scenario Wonen Eerst heeft verschillende financiële effecten. Als eerste zijn er de structurele kosten in de vorm van investeringen. Deze investeringen betreffen de coördinatiekosten voor de verdeling van de woningen en de randvoorwaarden hiervoor (de juiste doelgroep, de juiste ondersteuning, betaalbaarheid) en de kosten voor de ambulante ondersteuning aan de doelgroep zelf. Ook betreft het hier de kosten voor het aanpassen van de woonkostenregeling zodat ook inwoners <=21 jaar hier gebruik van kunnen maken. Met name deze laatste groep is op dit moment niet of nauwelijks plaatsbaar omdat ze over het algemeen onvoldoende inkomen hebben om een sociale huurwoning te kunnen bekostigen, terwijl dit gezien problematiek/geschiedenis jongere wel nodig is om kansrijk een nieuwe start te maken.

Met de inzet van bovenstaande interventies is de verwachting dat we tussen de 90 en de 100 inwoners extra op jaarbasis kunnen plaatsen in een eigen woning ten opzichte van 2026. Het gaat hierbij zowel om inwoners die dreigend dakloos te worden als inwoners die uitstromen uit een zorgvorm met Verblijf (MO/BW/Jeugdzorg). Deze investeringen zullen gemonitord worden en we sturen erop om de inzet zo kosteneffectief mogelijk plaats te laten vinden.

Opbrengsten (structureel)

In de Begroting 2026 zijn er tijdelijk extra middelen (grotendeels opvangplekken) toegevoegd voor zowel Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang als Vrouwenopvang. Deze middelen zijn incidenteel gefinancierd en lopen in verschillende jaarschijven af. Onderstaande regels (die blijven staan als we dit scenario niet doorvoeren), kunnen we bij het doorvoeren van dit scenario afbouwen. De besparing in deze zit dus in het oplossen van de huidige knelpunten in het lopende beleid.

<i>Knelpunten in lopend beleid</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Behouden basisniveau Maatschappelijke opvang	350.000	350.000	350.000	350.000
Beschutte opvang				689.000
Jongerenopvang MO				330.000
MO - 22-uurs opvang				385.000
Ontbrekend aanbod op het snijvlak MO en BW				220.000
Opvang stijgend aantal meldingen Veilig Thuis			220.000	220.000

Uitbreiding capaciteit MO voor zwaardere doelgroep			660.000	660.000
Uitbreiding opvangplekken Moviera	400.000	400.000	400.000	400.000

Met de eerder genoemde investeringen op Wonen Eerst kan de instroom in zowel de vrouwenopvang als maatschappelijke opvang deels voorkomen worden. We voorkomen immers dreigende dakloosheid. Ook zorgen we voor een grotere uitstroom uit zorgvormen met Verblijf (MO/BW/Jeugdzorg) omdat we de juiste voorwaarden scheppen (in zowel Wonen als ondersteuning) om ook daadwerkelijk uit te kunnen stromen. Daarmee bereiken we dat de aflopende middelen in bovenstaande tabel niet onverkort hoeven te worden doorgezet.

We verwachten hiermee dat we (onder andere) de extra toegevoegde plekken BW, MO (en deels de verzwaring van de doelgroepen) en de extra toegevoegde plekken Vrouwenopvang (Moviera) vanaf 2029 weer gaan afbouwen en daarmee in 2030 weer terugkeren op het niveau van plekken van 2025. Vanaf 2031 is onze verwachting dat we verder kunnen afbouwen. Daarnaast kan er ook kritisch gekeken worden naar bestaande initiatieven die worden bekostigd uit de middelen voor BW/MO/VO en aanpalende beleidsterreinen.

Om flexibiliteit in de verdere uitwerking te behouden en omdat niet exact is te voorspellen waar de afbouw als eerste mogelijk is, splitsen we op dit moment niet uit in welke fasering de posten in bovenstaande tabel in latere jaren worden afgebouwd.

	2027	2028	2029	2030
Afbouw opvangplekken			-2.000.000	-3.000.000

Incidentele dekking

<i>Dekking uit bestemmingsreserves ter overbrugging</i>	2027	2028	2029	2030
Onttrekking aan BR Huisvesting bijzondere doelgroepen	-613.000	-	-	-
Onttrekking aan BR Beschermd en weerbaar	-400.000	-400.000	-	-
Onttrekking aan BR Wmo en jeugd	-1.767.500	-1.622.000	-	-

Om de opstart van Wonen Eerst te bekostigen stellen we voor om de jaren 2027 en 2028 te dekken uit enkele daarvoor bedoelde reserves. Om deze manier kunnen we het verschil tussen de kosten en de baten in de eerste jaren opvangen. De verwachting is namelijk dat door huidige wachtlijsten en opbouw van de aanpak het 2 jaar zal duren voordat de effecten dusdanig zijn dat de extra plekken ook daadwerkelijk weer afgebouwd kunnen worden.

Totaalbeeld Wonen Eerst

Dit resulteert in onderstaand totaalbeeld. Voor de goede orde: hierin wordt niet voorgesteld de knelpunten in lopend beleid zonder meer door te trekken. Voorstel is richting 2029 en 2030 te beoordelen waar de afbouw in opvangplekken en andere kostenbesparingen binnen de beleidsvelden precies plaats kan vinden.

Per saldo wordt in dit scenario het tekort op BW/MO/VO met circa 30% teruggebracht, van ruim € 3,2 miljoen naar iets minder dan € 2,3 miljoen. Zoals aangegeven verwachten we dat de voordelen van de investeringen in Wonen Eerst verder zullen oplopen na 2030. Dit is echter op dit moment moeilijk te kwantificeren. Een snellere afbouw van opvangplekken vinden we op dit moment niet verantwoord.

<i>Wonen Eerst</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Investering in Wonen Eerst	2.030.500	2.030.500	2.030.500	2.030.500
Knelpunten uit lopend beleid	750.000	750.000	1.630.000	3.254.000
Afbouw opvangplekken			-2.000.000	-3.000.000
Incidentele dekking uit bestemmingsreserves	-2.780.500	-2.022.000		
Totaal	-	758.500	1.660.500	2.284.500

Bewezen effect

Wonen Eerst is in het land al zeer succesvol ingezet in verschillende steden. Het is daarmee een bewezen effectieve methode om (dreigende) dakloosheid te voorkomen.

4. Gevolgen en impactanalyse

De effecten voor onze inwoners zijn zeer groot. Vroegtijdig kunnen stabiliseren van de problemen van inwoners leidt tot een zeer groot maatschappelijk effect. Als eerste voor de gezondheid en perspectief voor de inwoners. Ten tweede op het voorkomen van zwaardere zorg en ondersteuning en risico's op het gebied van veiligheid of het ervaren van onveiligheid.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Een goede monitoring is essentieel om de gewenste effecten te kunnen meten en bij te kunnen sturen waar nodig. Onderdeel hiervan is het voorkomen van een aanzuigende werking (mede vanuit de regio). Daarom dienen hiervoor ook met de regio goede afspraken te worden gemaakt onder andere over regionale spreiding.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Het effect van Wonen Eerst draagt zeer sterk bij aan de gewenste beweging van de transformatie.

Scenario Nieuw zorg- en welzijnslandschap

1a Betrokken begrotingsprogramma's

00 Bestuur en dienstverlening, 04 Onderwijs, 07 Zorg, 08 Welzijn en inclusie

2. Omschrijving scenario

We richten de komende jaren ons zorg- en welzijnslandschap in stappen opnieuw in. Door hier vol op in te zetten kunnen we onze inwoners sneller en dichterbij ondersteunen en kunnen we de huidige instroom naar de Wmo en Jeugd maatwerkvoorzieningen deels afvangen. We doen dit door een aantal gerichte interventies zoals het (deels) samenvoegen van huidige welzijnssubsidies, het versterken van het lokaal team en het borgen van de wijkzorgnetwerken. Ook versterken we de verbinding Jeugdhulp – Onderwijs. Door hierop in te zetten kunnen we een aantal bestaande (incidentele) interventies vervangen of stoppen. Kern van dit scenario is het versimpelen van ons gehele zorg- en welzijnslandschap waardoor we inwoners gemiddeld sneller, dichterbij en minder lang behoeven te ondersteunen. Dit geeft tevens ruimte om de zwaardere vormen van zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor onze inwoners die dat nodig blijven hebben. In dit scenario voegen we tevens de verschillende budgetten voor sociale cohesie/burgerkracht samen zodat we deze middelen samenhangend kunnen inzetten met een zo hoog mogelijk maatschappelijk effect.

Voor de zomer van 2026 zal er meer duidelijkheid komen over de exacte hoogte van de Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) middelen vanuit het Rijk. In dit scenario houden we er rekening mee dat we ongeveer 2 miljoen aan AZWA-middelen in de periode 2026-2029 kunnen gebruiken ter ondersteuning van de beweging die we al ingezet hebben binnen dit scenario.

Door het samenhangend uitvoeren van bovenstaande maatregelen zijn we ook in staat om de instroom op Wmo (ambulant) en Jeugdhulp (ambulant) te beperken. We hebben hiervoor een inverdieneffect opgenomen vanaf 2029.

In dit scenario maken we keuzes in de regels 'Behoud basisniveau sociale wijkteams' tot en met 'Wijkprojectmiddelen'. Deze keuzes tellen per jaarschijf op tot het bedrag in de regel 'Scenario Herinrichten zorg- en welzijnslandschap'. Dit betekent dat we deze regels en bijbehorende budgetten per jaarschijf trapsgewijs gaan inzetten voor het herinrichten van het zorg- en welzijnslandschap.

Het scenario is deels in te voeren per 1-1-2027 en deels vanaf 1-1-2028.

3. Financiële effecten

Incidentele investeringen in Transformatie Sociaal Domein (TSD)

Incidentele investeringen TSD	2027	2028	2029	2030
-------------------------------	------	------	------	------

Onderwijs	500.000	500.000		
Sociale basis	350.000	250.000	200.000	
Zorg anders organiseren	120.000	150.000		
De juiste interventie	99.000	99.000	99.000	

Om dit scenario mogelijk te maken zijn een aantal incidentele investeringen noodzakelijk. Deze investeringen zijn gerelateerd aan de hoofdpogaves 3 tot en met 6 van de transformatie sociaal domein (TSD; zie voor een inhoudelijke toelichting de paragraaf 'Transformatie sociaal domein' in het aan de Raad verstrekte informatiedossier vanaf pagina 18)

Oud voor nieuw

<i>Oud voor nieuw</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Structureel budget voor bemoeizorg		330.000	330.000	330.000

Op dit moment loopt de pilot WijkGGD. Dit is een pilot voor inwoners die zorg nodig hebben, maar (deels) zorgmijgend zijn zonder acuut veiligheidsrisico ('bemoeizorg'). We willen deze transformatieve pilot omzetten in een structureel budget voor bemoeizorg. Het inzetten op bemoeizorg is een bewezen effectieve interventie in het voorkomen van geëscaleerde zorg en voorkomt daarnaast veiligheidsproblemen.

Opbrengsten (in omzetting of stoppen van incidentele financiering)

Het huidige zorg- en welzijnslandschap kent een aantal incidenteel gefinancierde posten vanuit het verleden. Deze hebben zowel betrekking op pilots als dekking van vraagstukken uit voorgaande jaren (o.a. CAO-stijging).

In dit scenario stellen we voor om de incidentele posten niet als losse posten door te zetten, maar te bundelen met een aantal structurele posten:

1. *Samenvoegen van de huidige losse structurele budgetten Welzijn voor de nieuwe opdrachten Welzijn*

De verwachting is dat het samenvoegen van de structurele budgetten voldoende ruimte biedt zodat de incidentele budgetten niet doorgezet hoeven te worden. Daarnaast verwachten we door het samenvoegen van welzijnsbudgetten (waaronder ontdebellen en verbetering samenwerking door een kleiner aantal welzijnspartijen) een besparing te kunnen realiseren. Dit ontdebellen kunnen we starten vanaf 2028 en verder doorzetten vanaf 2029.

De besparing wordt gerealiseerd door minder overhead en verbetering efficiency door een kleiner aantal partijen. Overigens leidt dit ook tot besparingen bij andere partijen als politie, zorgaanbieders, wijkteams, etc (o.a. minder afstemmingskosten). Uitgangspunt

blijft dat ondersteuning van inwoners minimaal op gelijk niveau blijft. Locaties en interventies kunnen wel wijzigen.

Randvoorwaarde voor dit scenario is de invoering van een brede welzijnsregeling per 1-1-2028 en eenduidiger bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap.

<i>Samenvoegen losse budgetten</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Behoud buurthuizen in Arnhem		250.000	250.000	250.000
Behouden basisniveau Welzijn		500.000	500.000	500.000
Borging preventieve bemoeizorg		110.000	110.000	110.000
Buurtsportcoaches	125.000	125.000	125.000	125.000
Uitvoering ouderenbeleid		250.000	250.000	250.000
Verbinding sociaal domein - GGZ		110.000	110.000	110.000
Vervallen incidentele posten door samenvoeging			-473.954	-1.473.954
Totaal	125.000	1.345.000	871.046	-128.954

2. Oplossen van bekostigingsvraagstuk SWTA

Door de opdracht van het SWTA te herijken en goed te kijken naar het takenpakket in combinatie met het herinrichten van het zorg- en welzijnslandschap is de verwachting dat het basisniveau van de SWTA vanaf 2029 gedekt kan worden en dat voorzetting van het incidenteel toegekende budget niet meer nodig is. In 2028 zijn er nog eenmalig aanvullende middelen nodig.

<i>Oplossen bekostigingsvraagstuk SWT</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Behoud basisniveau sociale wijkteams		1.007.122	1.026.046	1.026.046
Dekking door ontdubbelen, besparingen door verbeteringen in aanpalende domeinen (o.a. welzijn) en keuzes in takenpakket			-1.026.046	-1.026.046

3. Samenvoegen budgetten sociale cohesie, maar structureel lager

Voorstel is om verschillende budgetten voor sociale cohesie samen te voegen en goede keuzes te maken in de doelmatigheid. We stellen daarbij voor het structurele budget lager vast te stellen dan de losse incidentele posten. Dit vraagt op korte termijn keuzes binnen deze beleidsvelden.

<i>Samenvoegen budgetten sociale cohesie</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Initiatieven sociale cohesie	350.000			
Initiatieven sociale cohesie dekking	-350.000			

Voortzetten Regeling Burgerkracht	150.000	150.000	150.000	150.000
Wijkprojectmiddelen	200.000	200.000	200.000	200.000
Structureel lager vaststellen budget	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000

Opbrengsten (AWZA, meerjarig incidenteel)

Opbrengsten AZWA	2027	2028	2029	2030
Dekking AZWA	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000

Voor de zomer van 2026 zal er meer duidelijkheid komen over de exacte hoogte van de SPUK Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) vanuit het Rijk. In dit scenario houden we er rekening mee dat we ongeveer 2 miljoen aan AZWA-middelen in de periode 2026-2029 kunnen gebruiken ter ondersteuning van de beweging die we al ingezet hebben binnen dit scenario.

Structurele inverdieneffecten

Structurele inverdieneffecten	2027	2028	2029	2030
Inverdieneffect herinrichten zorg- en welzijnslandschap op ambulante begeleiding Wmo			-900.000	-1.800.000
Inverdieneffect herinrichten zorg- en welzijnslandschap op jeugdhulp			-250.000	-500.000

Door het samenhangend uitvoeren van dit scenario zijn we ook in staat om de instroom op maatwerkvoorzieningen Wmo (ambulant) en jeugdhulp (ambulant) te beperken. We hebben hiervoor een inverdieneffect van tussen de 2,5 en 5% van deze budgetten opgenomen vanaf 2029. Dit is gebaseerd op realistische aannames op basis van uitvragen bij vergelijkbare gemeentes. Dit betekent concreet dat we vanaf 2029 de budgetten voor maatwerkvoorzieningen Wmo en jeugdzorg (S07) kunnen verlagen.

Incidentele dekking

Toevoegingen en onttrekkingen uit reserves	2027	2028	2029	2030
Toevoeging aan BR Wmo en jeugd	656.000			
Onttrekking aan BR Wmo en jeugd		-1.815.122		
Onttrekking aan BR Jeugdfonds		-16.000		

Om de opstart van dit scenario te bekostigen stellen we voor om de jaarschijf 2028 te dekken uit enkele daarvoor bestemde reserves. Door de extra baten vanuit het AZWA ontstaat er ruimte binnen reguliere middelen waardoor het mogelijk is om in 2027 een toevoeging aan de BR Wmo en jeugd te doen. Op deze manier kunnen we het verschil tussen de kosten en de baten opvangen.

Totaalbeeld Nieuw zorg- en welzijnslandschap

Dit scenario leidt tot onderstaand totaalbeeld. Door het uitvoeren van dit scenario ontstaat vanaf 2029 per saldo een structureel voordeel van ruim € 3,9 miljoen in 2030 ten opzichte van het initiële financiële beeld (d.d. peildatum 18 maart 2026).

<i>Nieuw zorg- en welzijnslandschap</i>	<i>2027</i>	<i>2028</i>	<i>2029</i>	<i>2030</i>
Incidentele investeringen TSD	1.069.000	999.000	299.000	-
Oud voor nieuw	-	330.000	330.000	330.000
Knelpunten uit lopend beleid	-	-	-	-
Samenvoegen losse budgetten	125.000	1.345.000	871.046	-128.954
Oplossen bekostigingsvraagstuk SWT	-	1.007.122	-	-
Samenvoegen budgetten sociale cohesie	150.000	150.000	150.000	150.000
Opbrengsten (AZWA, meerjarig incidenteel)	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000
Structurele inverteffecten			-1.150.000	-2.300.000
Toevoegingen en onttrekkingen uit reserves	656.000	-1.831.122		
Totaal	-	-	-1.499.954	-3.948.954

4. Gevolgen en impactanalyse

We doorbreken de versnippering in het huidige welzijns- en zorglandschap. Hiermee kunnen we zowel onze inwoners als de professionals in zowel het sociaal, veiligheids-, als medisch domein beter ondersteunen. Ook verminderen we hiermee de druk op de Wmo en Jeugdzorg. De beweging sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen zoals de houdbaarheid van de Wmo, Hervormingsagenda Jeugd en het convenant sterke lokale teams.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Het betreft een grote verandering die gevolgen zal hebben voor de huidige maatschappelijke organisaties. Voorbeelden bij vergelijkbare gemeenten laten zien dat de inverteffecten op Wmo en Jeugdzorg bij het goed inrichten van het nieuwe landschap reëel zijn. De planning is ambitieus, maar haalbaar, mits er een strak proces gelopen wordt in de (bestuurlijke) besluitvorming en de benodigde inkooptrajecten tijden kunnen worden afgerond.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Dit scenario is randvoorwaardelijk voor de doorontwikkeling en transformatie van het sociaal domein

Scenario Rijnpark (verbinding fysiek-sociaal)

1a Betrokken begrotingsprogramma's

07 Zorg, 08 Welzijn en inclusie

2. Omschrijving scenario

Een nieuwe wijk als Rijnpark vereist door haar specifieke kenmerken (o.a. een hoge verdichting en relatief veel sociale huurwoningen) een sociale programmering die ervoor zorgt dat we niet alleen een mooie wijk bouwen, maar ook een vitale leefgemeenschap. In de planvorming gebruiken we hiervoor het instrument van een sociaal gebiedsplan. Voor fase 1 is deze in concept afgerond, voor fase 2 dient deze de komende periode ontwikkeld te worden. Ook dienen we in de komende raadsperiode te starten met het daadwerkelijk inrichten van de sociale programmering. Daarnaast willen we graag in Rijnpark stimuleren dat onze inwoners op leeftijd langer thuis kunnen blijven wonen.

Deze investeringen kosten (extra) geld. Daarom zijn we in gesprek met o.a. het Rijk, de Provincie en zorgverzekeraars om gezamenlijk een coalitie te vormen voor de financiering hiervan. Zo zijn bijvoorbeeld in het landelijk coalitieakkoord hiervoor incidentele middelen vrijgemaakt, maar dit is nog niet verder uitgewerkt. We verwachten in de loop van 2027 een goed beeld te hebben van de mogelijkheden van (gedeeltelijke) externe financiering.

We stellen daarom in dit scenario voor om de verwachte investeringen in de sociale programmering voor Rijnpark - in afwachting van externe financiering - voor de periode 2028-2030 een stelpost op te nemen in de begroting. Voor het jaar 2027 stellen we voor om de kosten eenmalig te dekken uit de BR Stadsontwikkelfonds, alsmede voor het opstellen voor de kosten van het sociaal gebiedsplan Rijnpark fase 2 voor de jaren 2027 en 2028.

Dit scenario is in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
7a. Fysiek-sociaal - Rijnpark fase 2	200.000	125.000		
7a. Fysiek-sociaal - Sociaal gebiedsplan Rijnpark fase 1	225.000	695.000	985.000	1.370.000
Onttrekking aan BR Stadsontwikkelfonds	-425.000	-125.000		
Scenario Rijnpark		-695.000	-985.000	-1.370.000
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Een wijk met de kenmerken van Rijnpark vereist extra aandacht voor de leefbaarheid. Er kan op termijn gekozen worden voor een lagere ambitie op het langer thuis wonen van ouderen (hetgeen ingaat in de beweging die we landelijke zouden willen maken), maar er kan niet gekozen worden om een wijk met zo'n hoge verdichting niet te voorzien van voldoende plekken en mogelijkheden tot sociale verbinding.

5. Risico's en beheersmaatregelen

In 2027 worden er nog geen onomkeerbare investeringen gedaan in de sociale programmering voor Rijnpark. Dat betekent dat mocht er geen (gehele) externe financiering gevonden worden er in de loop van 2027 nog gerichte keuzes gemaakt kunnen worden in de ambities en fasering voor de sociale programmering.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Een leefbare wijk en langer thuis wonen voor ouderen draagt sterk bij aan de majeure opgaves Spoorzone/Rijnpark en de transformatie sociaal domein. Ook draagt Rijnpark bij aan de verbinding met de wijken binnen het Nationaal Programma Arnhem Oost.

Scenario Verbreden Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs met binnensportlocaties

1a Betrokken begrotingsprogramma's

04 Onderwijs, 09 Gezondheid en Sport

2. Omschrijving scenario

Arnhem kent een integraal huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs. Kenmerk van het IHP is dat het een gesloten systeem betreft: over een langere periode dienen afwijkingen in baten en lasten elkaar in evenwicht te houden.

We stellen als gemeente Arnhem het IHP periodiek bij. Daarbij worden ontstane financiële knelpunten zoveel mogelijk opgevangen met ontstane financiële ruimte (financiële ruimte kan bijvoorbeeld ontstaan door een latere realisatie van verbouwingen dan verwacht). De systematiek van het IHP werkt over het algemeen goed.

In dit scenario stellen we voor om het IHP uit te breiden naar bewegingsonderwijs en binnensportlocaties. Een deel van de binnensportlocaties is al verbonden aan scholen en maakt daarmee de facto al deel uit van het IHP, maar een deel ook niet. Door het IHP uit te breiden kan eenzelfde lange termijn-systematiek gehanteerd worden voor de binnensportlocaties als nu al van toepassing is voor het huidige IHP. Dat betekent dat we ook voor de binnensportlocaties een gesloten systeem gaan hanteren waarbinnen – over een langere termijn – baten en lasten elkaar in evenwicht dienen te houden.

In het IHP-onderwijs zijn een aantal zaaldelen voor bewegingsonderwijs al financieel opgenomen. Echter, veruit de meeste zaaldelen zijn hier nog geen onderdeel van. In het IHP onderwijs is daarom afgesproken ook hier een plan voor te maken. Tegelijkertijd zien we op de langere termijn iets van financiële ruimte ontstaan binnen de huidige kaders van het IHP. We stellen daarom voor om de losse claims voor het IHP en de binnensportlocaties zoals we die nu in beeld hebben uit het financiële beeld te halen en integraal onderdeel te laten worden van een breder IHP. Dit betekent dat het bestaande IHP wordt aangevuld met de huidige structurele budgetten voor binnensportlocaties en dat vrijval / meevallers binnen het IHP in het gesloten systeem blijven en kunnen worden ingezet op de bredere scope. Deze twee als geheel vormen dan een nieuwe taakstellend IHP.

In dit scenario ontstaat er in de eerste twee jaarschijven een voordeel. We stellen voor dit voordeel te doteren aan de BR Onderwijs. Met deze middelen kan het financieel effect van dit scenario in de jaren erna worden gedempt.

Dit scenario is in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Dekking vervanging speelzaal Rietbeek	-275.626	-272.937	-270.248	-267.559
Herijking stelpost IHP	-190.912	-286.368	-382.824	-478.280
IHP bewegingsonderwijs en binnensport			745.083	1.229.927
Nieuwkomersonderwijs IHP				
Vervanging speelzaal Rietbeek	275.626	272.937	270.248	267.559
Toevoeging aan BR Onderwijs	190.912	286.368		
Scenario Verbreden IHP			-362.259	-751.647
Totaal	-	-	-	-

NB: de regel IHP bewegingsonderwijs en binnensport loopt na 2031 verder op.

4. Gevolgen en impactanalyse

Dit scenario verzacht de problematiek rond de binnensportlocaties. Het lost het echter niet het hele vraagstuk op. Het verbreden van het IHP maakt verschuivingen tussen onderdelen en fasering in tijd mogelijk. De verbreding van het IHP zorgt echter niet voor meer investeringsruimte. Door wettelijke eisen is aanvullende dekking nodig voor binnensportlocaties. In dit scenario moeten bovenwettelijke ambities worden bijgesteld op het gebied van onderwijshuisvesting zodat hiervoor dekking ontstaat.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Een langjarig IHP geeft geen garantie dat er nooit meer bijstellingen noodzakelijk zijn. Wel geeft het de mogelijkheid om met een langjarige horizon keuzes te maken om baten- en lasten zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

Voor de binnensportlocaties moet nog een plan worden uitgewerkt. Op dit moment is de inschatting dat op termijn aanvullende middelen – bovenop middelen die vrijkomen door de bijstelling van de bovenwettelijke ambities op onderwijshuisvesting – nodig zijn om aan de wettelijke eisen te voldoen voor binnensportlocaties. Dit scenario beperkt de financiële impact hiervan, maar het risico blijft aanzienlijk.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Het beschikbaar houden van (binnen)sportlocaties draagt sterk bij aan de gewenste beweging van Positieve gezondheid binnen de majeure opgave transformatie sociaal domein en binnen het Nationale Programma Arnhem Oost

Draaiknop Onderwijs

1a Betrokken begrotingsprogramma's

04 Onderwijs

2. Omschrijving draaiknop

Binnen het programma Onderwijs zijn er een tweetal knelpunten opgenomen in het financiële beeld. Het eerste knelpunt betreft hierbij de Rijksbezuiniging op het onderwijskansenbeleid. De verwachting is dat deze bezuiniging door het Rijk vanaf 2027 wordt teruggedraaid. Dit is opgenomen in het landelijke coalitieakkoord. Daarmee wordt dit knelpunt in 2027 en verder opgelost.

Het tweede knelpunt betreft de Rijksbezuiniging op het regionaal programma Volwasseneneducatie. Deze bezuiniging wordt naar verwachting niet teruggedraaid. De draaiknop hierbij is om de ambitie en/of fasering van de volwasseneducatie bij te stellen op de lagere bekostiging die wij als gemeente vanuit het Rijk ontvangen, en/of nader te bepalen keuzes te maken in het bovenwettelijk onderwijsaanbod binnen het begrotingsprogramma Onderwijs.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Rijksbezuiniging onderwijskansenbeleid	800.000	800.000	800.000	800.000
Rijksbezuiniging regionaal programma Volwasseneneducatie	190.000	190.000	190.000	190.000
Draaiknop Onderwijs	-990.000	-990.000	-990.000	-990.000
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Het terugdraaien van de eerste rijksbezuiniging zal een zeer positief effect hebben voor onze inwoners. Het terugdringen van de ambities op de volwasseneducatie of ander bovenwettelijk beleid zal een minder positief effect hebben, maar dit zal naar verwachting te overzien zijn.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Het risico bestaat dat de rijksbezuiniging toch niet teruggedraaid wordt als daarvoor geen meerderheid wordt gevonden in de Tweede Kamer. In dat geval zijn er aan onze zijde scherpere keuzes noodzakelijk. De verwachting is echter dat de Tweede Kamer het landelijke coalitieakkoord hierin zal steunen.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

De betekenis zal naar verwachting beperkt zijn voor de majeure opgaves indien het Rijk inderdaad de bezuiniging op het onderwijs terugdraait.

Scenario Multi-problem-/maatwerkaanpak

1a Betrokken begrotingsprogramma's

01 Veiligheid, 06 Participatie en armoedebestrijding, 07 Zorg, 08 Welzijn

2. Omschrijving scenario

Er lopen op dit moment meerdere projecten, experimenten en interventies in Arnhem die onderzoeken hoe we huishoudens met multiproblematiek beter bereiken en kunnen ondersteunen. Veelal werken we aan dezelfde bouwblokken in het proces, maar trajecten worden aangestuurd vanuit aparte subdomeinen (zorg, schulden, veiligheid, etc).

In lijn met de gedachte van de transformatie is een integrale multi problem-aanpak over de verschillende begrotingsprogramma's noodzakelijk. Om dit in te kunnen bedden in de gehele organisatie zou het goed zijn om te onderzoeken hoe we hiervoor ruimte kunnen maken in de begroting binnen de bestaande middelen. Wat in dit scenario effectief gevraagd wordt is een onderzoeksopdracht hoe sociaal domein-breed op termijn ruimte gemaakt kan worden binnen de bestaande budgetten voor een brede multi problem-/maatwerkaanpak.

Het onderzoek kan op korte termijn na besluitvorming gestart worden. De gevraagde brede aanpak vanaf 1-1-2027 of 1-1-2028.

3. Financiële effecten

Pm

4. Gevolgen en impactanalyse

Nader te bepalen aan de hand van de onderzoeksopdracht

5. Risico's en beheersmaatregelen

Er is een goede analyse benodigd op de verwachte (bij-)effecten van dit scenario. Ook is een goede voorbereiding noodzakelijk inclusief een goede maatschappelijke businesscase.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Een integrale multi problem-/maatwerkaanpak draagt zeer sterk bij de gewenste beweging binnen de transformatie van het sociaal domein.

Draaiknop Inclusie

1a Betrokken begrotingsprogramma's

08 Welzijn en inclusie

2. Omschrijving Draaiknop

Binnen het programma Inclusie zijn er een aantal knelpunten opgenomen in het financiële beeld. Gezien de verwachte impact zou het de voorkeur hebben om het Actieplan anti-

moslimracisme doorgang te laten vinden. Een draaiknop om dit mogelijk te maken is het faseren van het versneld toegankelijk maken van het gemeentelijk vastgoed mede vanuit de daarvoor beschikbare structurele budgetten. Ook zou het toegankelijker maken van looproutes en speeltuinen kunnen worden gefaseerd (budget Openbare Ruimte, niet opgenomen in de tabel). De draaiknop voor het bekostigen van het ambtelijk voortzetten en borgen van het programma inclusie zal gevonden moeten worden in keuzes in de lopende bedrijfsvoering en/of het verminderen van het ambitieniveau van het programma.

De draaiknoppen zijn in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Actieplan anti-moslimracisme	192.400	192.400	192.400	192.400
Programma toegankelijk gemeentelijk vastgoed	2.000	39.950	77.440	114.470
Voortzetten en borgen inclusie	153.340	153.340	153.340	153.340
Draaiknop Inclusie	-347.740	-385.690	-423.180	-460.210
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

In dit scenario faseren we de snelheid van het toegankelijker maken van de fysieke leefomgeving en/of stellen we de ambities daarop bij. Dat heeft impact.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Gerichte keuzes maken om de impact op toegankelijkheid zo min mogelijk te laten zijn in de praktijk voor onze inwoners.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Inclusie draagt sterk bij aan de gewenste beweging binnen de majeure opgaves transformatie sociaal domein en het NPAO. Voor het NPAO is inclusie rand voorwaardelijk.

Scenario Versterken financiële bestaanszekerheid

1a Betrokken begrotingsprogramma's

06 Participatie en armoedebestrijding

2. Omschrijving scenario

Door het verdere versimpelen van onze inkomensregelingen en door het verder vergroten van het bereik hiervan willen we vanuit de gedachte van de transformatie een sterke bijdrage leveren aan het versterken van de financiële bestaanszekerheid voor onze inwoners. We willen binnen bestaande budgetten ruimte maken om dit verder uit te werken in de jaren 2027 en 2028. We werken daarbij toe naar een maatschappelijke businesscase die we later in deze raadsperiode willen toepassen voor de structurele bekostiging.

Dit scenario is in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
2.1 Bestaanszekerheid - inkomensregelingen	594.844	669.829	-	-
2.1 Bestaanszekerheid - inkomensregelingen dekking	-594.844	-669.829	-	-
2.2 Bestaanszekerheid - financiële weerbaarheid	-	-	-	-
2.2 Bestaanszekerheid - financiële weerbaarheid dekking	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Het vergroten van de financiële bestaanszekerheid heeft een zeer positief effect voor onze inwoners op bijna alle leefgebieden.

5. Risico's en beheersmaatregelen

De risico's zijn zeer beperkt. Er is dekking voor de activiteiten en er worden pas structurele kosten gemaakt als er een positieve business case is vastgesteld.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Financiële bestaanszekerheid draagt sterk bij aan de gewenste beweging binnen de majeure opgave transformatie sociaal domein en het NPAO.

Scenario Proces- en ICT-optimalisatie

1a Betrokken begrotingsprogramma's

00 Bestuur, dienstverlening en financiën, 06 Participatie en armoedebestrijding

2. Omschrijving scenario

Burgerzaken en Werk en inkomen voeren dienstverleningsprocessen uit. Hiervoor gelden wettelijke eisen en wordt gebruik gemaakt van geautomatiseerde systemen en processen. Door verschillende oorzaken is de huidige capaciteit onvoldoende. Zo is als gevolg van onder andere toename van het aantal aanmeldingen voor uitkeringen en stijging van loonkosten de capaciteit van het cluster werk en inkomen onvoldoende om te voldoen aan wettelijke eisen en benodigde kwaliteit van de dienstverlening. Bij Burgerzaken is onvoldoende capaciteit om te voldoen aan de wettelijke vereisten rond adressenfraude en zijn de kosten gestegen door aanpassing van het loongebouw. Tegelijkertijd zien we dat er veel uitval is van ICT-systemen en processen binnen de clusters kunnen worden verbeterd.

In dit scenario wordt geadviseerd om de capaciteit voor de jaren 2027 en 2028 incidenteel op het benodigde niveau te brengen en tegelijkertijd door procesoptimalisatie en vernieuwing van ICT-systemen een ultieme poging te doen om de capaciteitsbehoefte vanaf 2029 terug te brengen naar het structurele begrotingsniveau. Dit betekent ook voor zowel de onderdelen burgerzaken, werk en inkomen als bedrijfsvoering/informatievoorziening dat deze opgave de komende 2,5 jaar prioriteit moet krijgen. Dit heeft ook consequenties voor andere projecten en tempo van implementatie van nieuwe beleidswensen.

Op dit moment wordt de businesscase uitgewerkt op basis waarvan deze opgave kan worden uitgevoerd. Dit kan leiden tot een incidenteel beroep op middelen om de informatievoorzieningsorganisatie in staat te stellen deze opgave uit te voeren.

Dit scenario is te implementeren per 1-1-2027. De positieve effecten zullen zich echter later in de tijd voordoen.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Borging wettelijk termijnen en kwaliteit dienstverlening W&I	1.500.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Burgerzaken back-office	1.012.922	1.012.922	1.012.922	1.012.922
Scenario proces- en ICT-optimalisatie			-2.712.922	-2.712.922
Totaal	2.512.922	2.712.922	-	-

Dit scenario leidt tot een inverdieneffect vanaf 2029 door efficiëntiewinst in de ambtelijke organisatie. Hierdoor kan de in 2027 toegevoegde personele inzet worden afgebouwd. De bedragen onder de regel 'scenario proces- en ICT-optimalisatie' van 2,7 miljoen structureel vanaf 2029 worden afgeboekt van de personeelsbudgetten van de betreffende afdelingen.

4. Gevolgen en impactanalyse

Dit scenario moet ervoor zorgen dat we voldoen aan de wettelijke vereisten op het gebied van burgerzaken en werk en inkomen.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Uitvoering van deze actie betekent niet dat er geen risico's op capaciteitsuitbreiding meer bestaan in komende periode. Bijv. substantiële toename van het aantal inwoners dat beroep doet op bijstand of schuldhulpverlening kan opnieuw leiden tot noodzaak van (tijdelijke) capaciteitsuitbreiding.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Met name het tijdig en rechtmatig verstrekken van uitkeringen draagt bij aan de majeure opgave transformatie sociaal domein.

Scenario Zorg en Veiligheid

1a Betrokken begrotingsprogramma's

01 Veiligheid, 07 Zorg

2. Omschrijving scenario

Veiligheid en Zorg kennen verschillende raakvlakken. Bijvoorbeeld bij doelgroepen waarbij maatschappelijk overlast wordt ervaren. Op dit moment zijn er verschillende aanpakken op soortgelijke doelgroepen vanuit verschillende beleidsvelden in onze organisatie.

Dit scenario stellen we voor om verschillende budgetten te bundelen en daarvanuit gericht in te zetten op het vergroten van de veiligheid door de juiste interventies. Dit vanuit het een ongedeelde eigen organisatie.

Dit scenario is in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

	2027	2028	2029	2030
Aanpak op overlastgevende AMV	300.000	300.000	300.000	300.000
Aanpak seksuele intimidatie				200.000
MO - straatcoaches en outreach GGD				181.500
MO - Uitbreiding openingstijden opvangvoorzieningen	100.000	100.000	100.000	100.000
Scenario Zorg en veiligheid	-400.000	-400.000	-400.000	-781.500
Totaal	-	-	-	-

4. Gevolgen en impactanalyse

Het vergroten van de (ervaren) veiligheid heeft een sterke maatschappelijke impact.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Dit scenario vraagt ook om een goede bestuurlijke en ambtelijke inbedding.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

Veiligheid draagt sterk bij aan de gewenste beweging binnen de majeure opgave transformatie sociaal domein en het NPAO.

Scenario bestuursopdracht Transformatie Sociaal Domein (TSD)

1a Betrokken begrotingsprogramma's

04 Onderwijs, 06 Participatie en armoedebestrijding, 07 Zorg, 08 Welzijn en inclusie, 09 Gezondheid en Sport

2. Omschrijving scenario

In de voorgaande raadsperiode is het college gestart met de Transformatie van het sociaal domein (TSD). Het college heeft hiervoor echter tot dusverre geen expliciete bestuursopdracht vastgesteld. Dit bemoeilijkt het zicht op deze transformatie voor het College en de controle door de Raad. In dit scenario wordt daarom voorgesteld om in het uitvoeringsprogramma van het nieuwe college expliciet een bestuursopdracht op te nemen voor de TSD met daarbij per hoofdgave van de TSD 1 of meerdere concrete doelen (SMART) die behaald dienen te worden door deze transformatie. Dit geeft het college de mogelijkheid om vanaf de start van de nieuwe collegeperiode meer richting te geven aan de TSD. Tevens geeft het meer concrete handvaten voor monitoring en sturing. Zowel voor het college zelf in de uitvoering, als voor de Raad in het volgen, controleren en beoordelen van de resultaten.

Voorbeelden van mogelijke doelstellingen hierbij zijn:

- Verminderen % jeugdigen met (x) procent in de ambulante gespecialiseerde Jeugdzorg
- Verminderen % inwoners met (x) procent dat gebruik maakt van ambulante begeleiding in de Wmo
- Verminderen instroom Maatschappelijk Opvang met (x) procent
- Vergroten uitstroom schoolverlaters met diploma met (x) procent

Dit scenario is in te voeren per 1-1-2027.

3. Financiële effecten

Dit scenario heeft geen eigen financiële consequenties.

4. Gevolgen en impactanalyse

Dit scenario geeft ambtelijk de mogelijkheid om de TSD echt als een programma met een duidelijke richting en doel tot uitvoering te brengen. Dit maakt de monitoring, sturing en controle van de TSD veel beter mogelijk.

5. Risico's en beheersmaatregelen

Dit scenario beperkt juist de risico's van de TSD omdat het richting geeft en geeft daardoor tevens het college en de ambtelijke organisatie meer beheersmaatregelen.

6. Betekenis voor de majeure opgaven

De TSD krijgt concretere en afgestemde doelen en richting. Dat vergroot sterk de succesfactor van de TSD.

Resterende posten

Een aantal posten is niet verwerkt in een scenario.

	2027	2028	2029	2030
Geldzaken voor Ondernemers				30.000
MO - EU-burgers	425.000	850.000	850.000	
Totaal	425.000	850.000	850.000	30.000

Geldzaken voor Ondernemers

We stellen voor deze post te betrekken in de Perspectiefnota 2030, in het voorjaar van 2029. Dan is beter te beoordelen in hoeverre hier nog aanvullende middelen nodig zijn, en of er dekking binnen bestaande middelen te vinden is.

MO – EU-burgers

Het gaat hier om een bovenwettelijke activiteit. Gemeente Arnhem ontvangt hier bovendien – in tegenstelling tot andere gemeenten – geen rijksmiddelen voor. Het voortzetten van de opvang van EU-burgers is een politieke afweging. Als we deze activiteit willen voortzetten vraagt dit om keuzes elders binnen de gemeentebegroting.